

פרשת פנחס תשפג – הנשים שלימדו הלכה למשה רבינו

1. **במדבר כז:** ותקרבנה בנות צלפחד בן חפר ... מחלה נעה וחגלה ומלכה ותרצה: ותעמדה לפני משה ולפני אלעזר הכהן ולפני הנשיאם וכל העדה פתח אהל מועד לאמר: אבינו מת במדבר והוא לא היה בתוך העדה הנועדים על ה' בעדת קרח כי בחטאו מת ובנים לא היו לו: למה יגרע שם אבינו מתוך משפחתו כי אין לו בן? תנה לנו אחזה בתוך אחי אבינו: ויקרב משה את משפטן לפני ה': ויאמר ה' אל משה לאמר: כן בנות צלפחד דברת נתן לתן להם אחזת נחלה - **מדרש אגדה:** חכמניות היו, צדקניות היו, דרשניות היו ... שהיו אומרות למה יגרע שם אבינו.

במדבר רבה כז: 'ותקרבנה בנות צלפחד' - אותו הדור היו הנשים גודרות מה שהאנשים פורצים. שכן אמר להם אהרן [לחוטאי העגל] 'פרקו נזמי הזהב אשר באזני נשיכם' ולא רצו הנשים ומיחו בבעליהן, שנאמר 'ויתפרקו כל העם את נזמי הזהב אשר באזניהם'. וכן במרגלים שהוציאו דיבה ... הנשים לא היו עמהם בעצה שנאמר 'ולא נותר מהם איש' - איש ולא אישה ...

חתם סופר: במה נראה חיבובן? הרי רצו חלקם בארץ ולמה יוותרו? אלא דקדקו לומר 'תנה לנו אחזה בתוך אחי אבינו', שחששו לקבל נחלה עם חצי שבט המנשה שנשאר בעבר הירדן ולכן אמרו 'בתוך אחי אבינו' שנטלו בארץ עצמה - וזאת אף שחלק עבר הירדן גדול הרבה משל ארץ ישראל.

אזנים לתורה: כשנסתלקו ענני הכבוד אחרי מיתת אהרן התייראו בני ישראל מהכנעני ושובו ז' מסעות למצרים והלויים נלחמו [והרגו] והחזירום ..... וזה שנאמר 'ותקרבנה' - שמיירו **אחרי מיתת אהרן** לבקש נחלה בארץ ישראל טרם שעשה זה איש.

2. **וארא ו:** לכן אמר לבני ישראל ... והוצאתי אתכם מתחת סבלת מצרים והצלתי אתכם ... **והבאתי אתכם אל הארץ אשר נשאתי את ידי לתת אתה לאברהם ליצחק וליעקב ונתתי אתה לכם מורשה.**

במדבר כו, נג: **לאלה תחלק הארץ במספר שמות – רש"י:** שני אחים מיוצאי מצרים שהיו להם בנים בבאי הארץ, לזה אחד ולזה שלושה, האחד נטל חלק והשלושה נטלו שלושה, שנאמר: **'לאלה תחלק הארץ' [לדור באי הארץ ולא לדור יוצאי מצרים],**

בבא בתרא קיח, ב: למאן דאמר לבאי הארץ התחלקה אמאי צווחן? הרי אינו כאן ליטול חלקו?

במדבר כז: אבינו מת במדבר והוא לא היה בתוך העדה הנועדים על ה' בעדת קרח כי בחטאו מת – **רש"י:** לומר לא בחטא מתלוננים [אחרי המרגלים שנאמר 'וילונו כל עדת בני ישראל ממחרת על משה ועל אהרן לאמר אתם המתם את עם ה'"] ולא בעדת קרח שהצו על הקב"ה, אלא בחטאו לבדו מת ... רבי עקיבא אומר: מקושש עצים היה, ורבי שמעון אומר: מן המעפילים היה.

3. **ליקוטי שיחות יג/97:** 'ויקרב את משפטן לפני ה' – נתעלמה ממנו הלכה' [שידע ההלכה ונשכחה ממנו], וכן בפרשת זמרי כתב שנתעלמה ההלכה [אף שכבר לימדה בעצמו לישראל]. ויש לבאר: משה היה נוגע בדבר: במעשה זמרי אמרו 'בת יתרו מי היתר לך?'. ובנות צלפחד אמרו: 'והוא לא היה בעדת קורח' שחלק על משה. לכן בשתי ההלכות הללו אין שומעים לו ונתעלמה ממנו ההלכה.

4. **ליקוטי שיחות ח/171 והערה 33:** טענת בנות צלפחד הייתה שצלפחד לא יפסיד את ההבטחה שניתנה ליוצאי מצרים 'ונתתי אותה לכם מורשה', שכן הוא לא חטא בחטא הקשור בארץ ישראל. ולכן הדגישו שהוא לא היה בחטא המתלוננים על הארץ אחרי המרגלים שאמרו 'וילונו על משה ועל אהרן ... לו מתנו בארץ מצרים', וכן לא היה בעדת קורח שאמרו 'אף לא ארץ זבת חלב ודבש הביאתנו'. וכיון ש'השופט כל הארץ לא יעשה משפט?!', זה גופא מוכיח שכשאינו לו בנים, גם הבנות של יוצאי מצרים יורשות את הזכות של אביהן בארץ ישראל.

תורת מנחם תשכה ג/300: כשהתעורר ה'יהודי' שבו והוא רץ למשה בזעקה 'למה נגרע', זה עצמו פעל מענה חדש ופתח עבורו אפשרות חדשה למלא רצון ה' ... דוגמת סיפור זה אירע אצל בנות צלפחד: כל זמן שלא דרשו, לא נתן הקב"ה דין אודות ירושת הבנות. אולם כשבאו נשות ישראל והביעו דרישתן ותביעתן לקבל חלק במילוי רצון ה' ... כתב עבורן הקב"ה פרשה מיוחדת בתורה.

אגרות קודש כו/שצח: במענה למכתבה בו שואלת בנוגע ללימוד גמרא לנערות, מועתק לשון אדמו"ר הזקן בהלכות תלמוד תורה: 'גם הנשים חייבות ללמוד הלכות הצריכות להן לידע אותן, כמו דיני נדה וטבילה ומליחה ואיסור יחוד וכיוצא בהם, וכל מצוות-עשה שאין הזמן גרמה וכל מצוות-לא-תעשה של תורה ושל דברי סופרים שהן מזהרות בהן כאנשים'. בהתאם לפסק ההלכה הנ"ל, יש לנערות לימוד גדול שאפשר בגמרא ובעיקר בשולחן ערוך וקצור שולחן ערוך, לימוד המביא לידי מעשה.